

Stabol: Van rode stroom naar oranje batterijen

Corline Koolhof

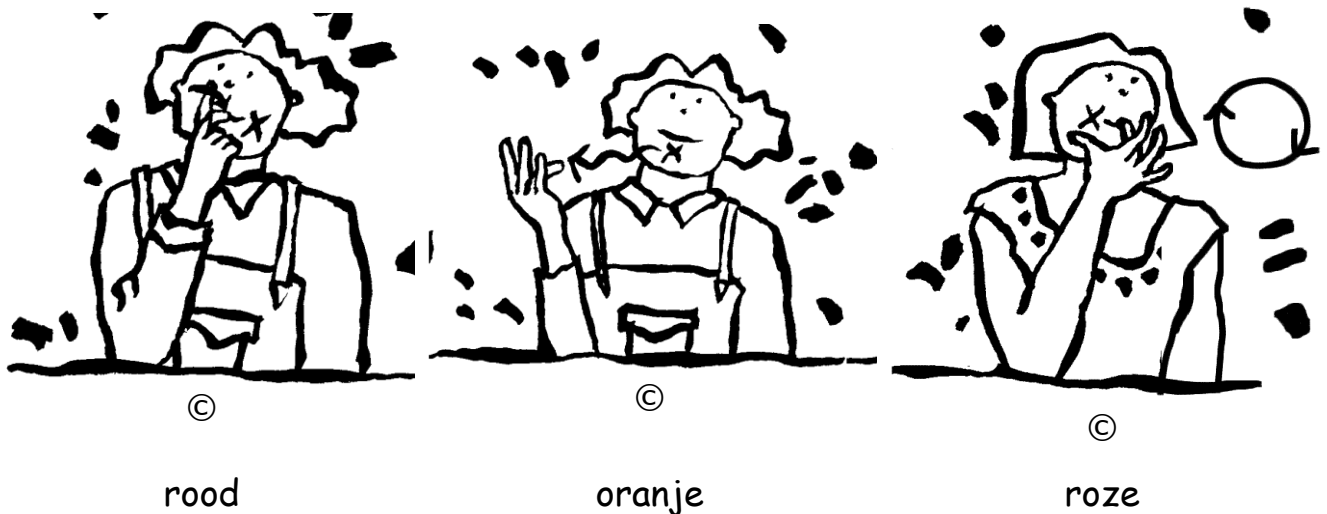
In: **Woord en Gebaar juni/juli 2001**

Binnen het project STABOL wordt momenteel hard gewerkt aan het maken van keuzes voor gebaren die opgenomen gaan worden in standaard Basis-lexiconlijst. Deze lijst zal bestaan uit 2500 basisbegrippen die bijvoorbeeld gebruikt gaat worden bij het ontwikkelen van lesmateriaal. Tot nu toe is een groep doven uit alle regio's van Nederland 8 hele dagen en 4 avonden bijeen geweest om te praten over de keuzes van gebaren. Zij doen dat aan de hand van vooraf opgestelde criteria.

Een van die criteria is dat de logica van gebaren die met elkaar verwant zijn niet verstoord mag worden. Het gaat hier om gebaren die wat betreft de betekenis dicht bij elkaar liggen en die in de vorm ook overeenkomsten vertonen.

Een voorbeeld:

vader en moeder zijn begrippen die wat betreft de betekenis bij elkaar horen. In de gebaren voor deze begrippen zie je ook overeenkomsten: de plaats van de gebaren is op het gezicht en de handvorm (1-hand) is hetzelfde. Wanneer dus gekozen zou gaan worden voor het gebaar MOEDER (1-hand maakt een rechte beweging over de kin naar rechts), automatisch ook gekozen wordt voor het gebaar VADER met de 1-hand.

Bij de keuze voor een gebaar voor 'oranje' is ook gebruik gemaakt van dit criterium. 'Rood', 'roze' en 'oranje' zijn begrippen voor kleuren die op elkaar lijken. De gebaren ROOD en ROZE werden al landelijk gebruikt. ROOD en ROZE worden beiden op de onderlip gemaakt, ook de oriëntatie van de hand is hetzelfde.. ROOD met de 1-hand gemaakt en ROZE met de 5-hand waarvan de middelvinger contact heeft met de onderlip. Bijzonder bij het gebaar ROZE is nog wel dat het gebaar oorspronkelijk een Gronings gebaar is dat in de rest van Nederland is ingeruild tegen een gebaar dat ook voor KLEUR wordt gebruikt. Bijna tegelijkertijd is dit West-Zuid gebaar door het Noorden overgenomen en staat dus ook nog op de GLOS-cd-rom.

Voor het begrip 'oranje' zijn verschillende gebaren, het noordelijk gebaar past in het systeem van ROOD en ROZE omdat dit gebaar ook contact heeft met de

onderlip en met de ringvinger wordt gemaakt. Op grond daarvan werd besloten dit gebaar op te nemen in de Basislijst.

stekker

stopcontact

Ook bij de keuze voor gebaren voor de begrippen 'elektriciteit', 'stroom', 'stekker', 'stopcontact' en 'batterij' werden gekozen op grond van het feit dat zij in betekenis verwant zijn en die verwantschap wordt ook zichtbaar in de handvorm, de V-hand.

elektriciteit

stroom

batterij

ELEKTRICITEIT wordt gemaakt met een V-hand voor de linkerborst die in een zigzag beweging naar beneden gaat. STROOM is een V-hand die van de pols over de arm naar boven gaat. STEKKER is een V-hand met een korte beweging naar voren. STOPCONTACT heeft het gebaar STEKKER in zich gecombineerd met een basishand. BATTERIJ heeft een gebogen V-hand op de onderlip. Deze gebaren worden opgenomen op de Basislijst.

© Nederlands Gebarencentrum 2001. Het is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van het Nederlands Gebarencentrum dit artikel of een gedeelte uit dit artikel over te nemen.

tekeningen: © Saskia Heuer